

Korsbandsruptur

Korsbandsskada är den vanligaste ortopediska åkomman i hundens bakben. Den kan drabba alla raser och åldrar, men en del raser drabbas mer ofta än andra. Rottweiler, boxer, labrador retriever, newfoundland och west highland white terrier har en predisponering, men ytterligare raser kan numera läggas till listan.

Text: Veterinär Kris Camps, kirurg och ortoped vid AniCura Faludjursjukhus

Förr var 5–6 åriga hundar överrepresenterade vad gäller korsbandsskada, men numera ser man fler och fler hundar kring 1–2 år som redan drabbats i båda benen. Problemet är vanligare hos kasterrade tikar och primärt drabbas ofta vänster knä.

Anatomi och funktion

Det kraniala korsbandet kan jämföras med det främre korsbandet i människans knä.

Det är ett elastiskt band av vävnad som binder samman femur (lårbenet) med tibia (skenbenet) och förhindrar tibia från att flyttas framåt i relation till femur. Det förhindrar även överrörlighet samt inre rotation av knät.

Egentligen finns det två korsband i knät – det främre och det bakre. Hos hundar är det så gott som alltid det främre som skadas eller går av.

Vidare hålls knät stabilt genom två kollaterala ligament och menisken. Den inre och yttre menisken är broskdynor och fungerar som stötdämpare. Menisken skadas ofta i samband med kors-

Hund med skadat korsband. Kroniskt med förkalkningar i korsband, lindrig sekundär artros och mer ledvätska än på en frisk hund.

bandsruptur på grund av den instabilitet som uppstår.

Vad orsakar korsbandsskada?

Hos människor orsakas nästan alla korsbandsskador av trauma under skidåkning, fotboll eller golf. Bland hundar är det endast 10–15 % som drabbas på grund av trauma och i denna grupp är brukshundar överrepresenterade.

Hos de flesta hundar sker en långsam degenerering av korsbandet vilket innebär att muskelfibrerna försvagas och så småningom går av. Vi vet inte exakt vad detta beror på, men på senare tid har man kunnat bevisa att det är delvis genetiskt. Andra anledningar kan vara övervikt, repetitiv explosiv aktivitet (brukshundar), benstruktur, hormonell obalans och inflammatoriska tillstånd så som OCD. Av de hundar som dragit av korsbandet i ena knät, kommer upp emot 70 % även få en ruptur i det andra knät inom cirka 2 år.

Symptom

Hundar med enbart korsbandsskada kommer att vara stela och svaga efter vila. När de sedan fått värma upp kan de fungera helt normalt, bortsett från att de lägger vikten på tårna i stående position samt sitter med utåtvinklat knä. Vila och anti-inflammatoriska mediciner kan göra att symptomen försvinner, men hård träning kommer göra att hunden uppvisar svaghet igen. Hundar med fullständig korsbandsruptur kommer även vara svagare under promenad och, om det även finns en meniskskada, går hunden nästan på tre ben och man kan ibland höra ett klickande ljud.

Diagnos

Medan korsbandsskada hos människor

West highland white terrier, en av raserna som drabbas oftare än andra.

fastställs med hjälp av MRI, är undersökning av knäts instabilitet samt röntgen de vanligaste diagnostiska verktygen i djursjukvård. Artroskopi fastställer därefter diagnosen och används även för att upptäcka meniskskada. Upp till 80 % av hundar som drabbats av en fullständig korsbandsruptur har även en meniskskada. Med tanke på detta är det viktigt med en tidig diagnos vid korsbandsskada så att man kan förebygga sekundära skador som uppstår på menisken.

Behandling

I de flesta fall är det nödvändigt med ett kirurgiskt ingrepp för att återge hunden full funktion och stabilitet i knät samt för att minska risken för osteoartrit.

Primärt fastställs diagnosen med artroskopi och menisken kontrolleras för skador. Därefter följer stabilisering.

Eftersom hundraserna består av många olika storlekar och typer, finns det flera olika tekniker för stabilisering beskrivna. Vi kan dock dela in de kirurgiska alternativen i två stora grupper:

Extrakapsulär stabilisering: Vid denna typ av operation ersätts korsbandet med ett ”protesligament”. Här ökar komplikationsrisken i takt med hundens vikt samt om hunden är hyperaktiv.

TPLO – TTA – TTA2: Dessa kirurgiska ingrepp ändrar biomekaniken i hundens knä så att korsbandet inte längre är nödvändigt för knäts stabilitet. Metoden innebär att man sågar av och ompositionerar en del av tibia. Fördelen med denna typ av kirurgi är snabb återgång till ett funktionsdugligt liv samt minskad komplikationsrisk för större hundar och hundar med hög aktivitetsnivå. Ingrepp vid ett partiellt avslitet korsband kan också hjälpa till att förhindra ytterligare skada och minimera risken för meniskproblem.

TTA2: Detta är den senast utvecklade tekniken med implantat som utvecklats för att påskynda benläkning och minimera komplikationer, så som t ex antal infektionsdrabbade. I dagsläget är det endast AniCura Falu Djursjukhus som erbjuder denna metod i Sverige och deltar i det internationella forskningsprogrammet. □

Fördelar med TTA2: mindre implantat innebär mindre vävnadsskada, operationen blir inte lika omfattande, vilket i sin tur minskar infektionsrisken och den postoperativa smärtan. Implantaten är gjorda av specialtitan anpassade för att optimera benbildningen och minimera infektionsrisken.

Jämfört med TTA1 så innebär denna metod också att den benbrygga som lossas helt vid TTA1 bara lossas delvis vid TTA2, det blir ett mer naturligt ingrepp.

SAMMANFATTNING

Korsbandsskada uppstår vanligen genom trauma på arbetande hundar, men andra viktiga orsaker kan skönjas, så som tex genetiska. Tidig diagnos är avgörande för att förhindra meniskskador och skapa de bästa möjligheterna för en snabb och bra återhämtning. Ingen av de aktuella operationsmetoderna är helt perfekt för alla olika sorters skador, istället ska operationsteknik väljas utefter varje enskild hunds förutsättningar.